

UWV Landelijke Arbeidsmarktprognose 2013

Update, januari 2013

Inhoudsopgave

Inleiding en samenvatting	2
1. Ontwikkeling economie en vraagkant van de arbeidsmarkt in 2013	3
1.1. Ontwikkeling economie in 2013	3
1.2. Ontwikkeling vraagkant arbeidsmarkt in 2013	3
2. Ontwikkeling aanbodkant van de arbeidsmarkt in 2013	8
3. De landelijke discrepantie op de arbeidsmarkt in 2013	9
4. Regionale discrepantie op de arbeidsmarkt in 2013	10
Bijlage I Verschillen met de voorgaande arbeidsmarktprognose	12
Bijlage II Sectorindeling	13
Bijlage III Nieuwe indeling van arbeidsmarktregios in 2013	14
Begrippenlijst	15
Colofon	18

Inleiding en samenvatting

Inleiding

In juni 2012 jaar heeft UWV WERKbedrijf de *UWV Arbeidsmarktprognose 2012-2013* gepresenteerd. In juni 2013 staat het nieuwe integrale arbeidsmarktverslag gepland. Echter in deze tijd van snelle economische- en arbeidsmarktveranderingen is er behoefte aan een beknopte tussentijdse update, waarbij de laatste prognose op hoofdlijnen wordt geactualiseerd. We hanteren daarbij het landelijk schaalniveau. Alleen van het aantal bij UWV ingeschreven werkzoekenden¹ wordt een raming per regio gegeven. Daarbij maken we voor het eerst een inschatting voor de, op 1 januari 2013, nieuw gevormde 35 arbeidsmarktregio's. We kunnen in deze actualisatie voor de meeste arbeidsmarktvariabelen de gerealiseerde uitkomsten verwerken over de eerste negen maanden van 2012. Voor het aantal niet-werkende werkzoekenden (hierna werkzoekenden genoemd) zelfs over geheel 2012. Bovendien kunnen we de nieuwste macro-economische uitgangspunten voor 2013 van het Centraal Planbureau (CPB) van 19 december jl verwerken.

Onderzoeksbureau Panteia heeft met deze nieuwe input een geactualiseerde prognose van het aantal banen en vacatures opgesteld. UWV WERKbedrijf heeft de omvang van de beroepsbevolking en het aantal werkzoekenden berekend.

Samenvatting

- De economie ontwikkelt zich ongunstiger dan vorig jaar werd voorspeld. De Nederlandse economie krimpt in 2012 en 2013.
 - Het aantal banen krimpt vorig jaar. Op basis van de realisatiecijfers over de eerste drie kwartalen, schatten we de krimp voor geheel 2012 op ruim 50 duizend banen. Voor 2013 moet worden gerekend op een grotere krimp met 85 duizend banen.
 - In 2013 groeit – van de 18 onderscheiden sectoren – het aantal banen alleen bij zorg en welzijn. Namelijk +15 duizend; ofwel 1% van de werkgelegenheid in de sector zorg en welzijn.
 - De groei van de werkgelegenheid in de sector zorg en welzijn in 2013 is veel minder dan gebruikelijk; zowel absoluut als relatief. Tussen 1995 en 2011 groeide de werkgelegenheid in de sector namelijk tussen de 18 duizend (2004) en de 65 duizend (2002; 2010). Gemiddeld groeide de werkgelegenheid in zorg en welzijn in die periode met 34 duizend banen per jaar (3,2% per jaar).
 - Nu de werkgelegenheid in 2013 van alle sectoren tezamen krimpt, rekenen we ook op een daling van het aantal vacatures dat ontstaat. Er ontstaat in heel 2013 volgens deze prognose bijna 640 duizend vacatures. Dit is het laagste niveau sinds het CBS in 1997 is begonnen met het bijhouden van de vacaturestatistiek.
 - De beroepsbevolking groeit in 2013 maar weinig doordat:
 - De bevolking van 15-64 jaar die in potentie beschikbaar is voor arbeid afneemt.
 - De participatie van de potentiële beroepsbevolking in arbeid ongunstig wordt beïnvloed door de economische conjunctuur. Mensen ervaren geringere kansen op een baan, terwijl de (netto) loonontwikkeling ongunstig is.
- Hier staat tegenover dat:
- Er een robuuste trend is naar hogere arbeidsparticipatie van vrouwen.
 - De participatie van ouderen op de arbeidsmarkt eveneens blijft groeien. De arbeidsdeelname van ouderen wordt gestimuleerd door wijzigingen in de pensioensfeer: later met pensioen en lagere pensioenen. De stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd stimuleert ook de arbeidsparticipatie, maar heeft op korte termijn weinig invloed op de omvang van de beroepsbevolking.
 - Het opleidingsniveau groeit en een hoger opleidingsniveau gaat hand in hand met een hogere arbeidsparticipatie.
- Minder vraag naar arbeid door werkgevers (-85 duizend) en een hoger aanbod van arbeid door de bevolking (4 duizend) leidt tot meer werkzoekenden. Eind 2013 zijn er 80 duizend meer werkzoekenden dan eind vorig jaar (+14%). Het aantal werkzoekenden als percentage van de beroepsbevolking groeit daarmee van 7,2% naar 8,2%.
 - We zien daarbij vooral een hoog werkzoekendenpercentage in de Zuidelijke Randstad en in de decentrale gebieden (zoals Limburg en de drie Noordelijke arbeidsmarktgebieden). De arbeidsmarktregio's nabij de grote steden en net daarbuiten nemen een middenpositie in.

¹ Hierna kortweg *werkzoekenden* genoemd. Het gaat hierbij bij om personen die zich bij UWV inschrijven als werkzoekende zonder baan of minder dan 12 uur per week werken. Deze groep bestaat vooral uit uitkeringsgerechtigden met een WW- of WWB-uitkering. Werkzoekenden zonder uitkering kunnen zich ook inschrijven. Voorheen werd voor deze groepen het begrip *niet-werkende werkzoekenden* (NWW) gehanteerd.

1. Ontwikkeling economie en vraagkant van de arbeidsmarkt in 2013

1.1. Ontwikkeling economie in 2013

Eind december 2012 heeft het CPB haar economische prognose bijgesteld². Hierin neemt zowel in 2012 als in 2013 de totale waarde van de alle in Nederland geproduceerde goederen en diensten af (Bruto Binnenlands Product; BBP).

Het BBP kent vier categorieën: consumptie van gezinnen, consumptie van de overheid, investeringen en uitvoer (verminderd met invoer). De bestedingen van gezinnen en overheid ontwikkelen zich in 2013 niet gunstig. De consument is namelijk terughoudend in haar bestedingen. De stagnerende woningmarkt leidt tot minder bouwproductie. Maar de lagere woningprijzen hebben ook een ongunstige invloed op de omvang van het financiële bezit van consumenten: *vermogen*. Minder vermogen remt de consumentenuitgaven. De terughoudendheid wordt versterkt door de economische onzekerheid, onzekerheid over het behoud van de eigen baan en een al vier jaar dalende koopkracht. Bovendien heeft de BTW-verhoging per 1 oktober 2012 van 19 naar 21% ook een drukkend effect op de consumptieve bestedingen in 2013. Door overheidsbezuinigingen neemt in 2013 ook de consumptie bij de overheid af. In dit economisch klimaat hebben bedrijven minder behoefte aan investeringen: die dalen dan ook in 2013. Alleen de buitenlandse vraag vormt een lichtpuntje: die groeit wel in 2013. Per saldo rekent het CPB in 2013 op een krimp van de Nederlandse economie met ½%.

1.2. Ontwikkeling vraagkant arbeidsmarkt in 2013

Werkgelegenheid

Minder economische activiteiten leiden in de regel tot minder werkgelegenheid. Omdat de productiviteit van arbeid in veel sectoren groeit³, moeten we in 2013 rekening houden met een extra krimp van de werkgelegenheid. Op landelijk niveau neemt de werkgelegenheid in 2013 af met 85 duizend banen van werknemers: -1,1%. In tabel 1.2.1 is de prognose van de ontwikkeling van de werkgelegenheid voor werknemers per economische sector weergegeven.

Box 1.1 Economische ontwikkeling per sector

De productie in de Nederlandse economie (BBP) wordt voorgebracht door economische sectoren. Daarbij werkt het onderzoeksbureau Panteia met een input- outputmodel: de output van een specifieke economische sector wordt mede mogelijk gemaakt door gebruik te maken van de productie van andere economische sectoren, waaraan vervolgens een bewerking wordt toegepast. Hierdoor neemt de economische waarde van het product van de sector zorg en welzijn toe.

Een voorbeeld

Als de vraag naar zorg en daardoor de productie in de zorg groeit, zal er ook meer behoefte zijn aan medicijnen (chemie), schoonmaakpersoneel (zakelijke dienstverlening), meer gebouwoppervlak (bouw) etc. De zorg gebruikt dus ook input uit andere sectoren om de eigen output te realiseren. Door het input- outputmodel zijn onderlinge leveringen tussen sectoren consistent verwerkt en wordt de productie van de sector goed in beeld gebracht.

² CPB, 'Decemberraming 2012: economische vooruitzichten 2013', 19 december 2012.

³ Productiviteitsverbetering: dezelfde hoeveelheid product kan, door meer efficiency, worden geproduceerd met minder inzet van arbeid.

Tabel 1.2.1 Ontwikkeling van aantal banen naar sector

Sector	groei aantal banen per jaar (x 1.000)	
	2012	2013
Totaal werknemers	-51	-85
Zorg en welzijn	7	15
Onderwijs	-6	0
Informatie en communicatie	1	0
Vervoer en opslag	0	0
Landbouw, bosbouw en visserij	-2	-1
Verhuur en handel van onroerend goed	-1	-1
Cultuur, sport en recreatie	-2	-2
Verhuur en overige zakelijke diensten	-1	-2
Overige diensten (incl. huishoudens)	-3	-2
Groothandel	5	-3
Horeca	1	-3
Financiële dienstverlening	-7	-6
Detailhandel (incl. auto's)	4	-8
Specialistische zakelijke diensten	-2	-11
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	-10	-12
Bouwnijverheid	-12	-13
Openbaar bestuur	-16	-17
Industrie	-8	-18
Totaal zelfstandigen	2	0
Totaal werknemers en zelfstandigen	-49	-86

Toelichting op de ontwikkeling van de werkgelegenheid van werknemers

Ondanks allerlei maatregelen om de kosten in de zorg te drukken, is de zorg- en welzijnsector in 2013 nog altijd de sector waar banengroei wordt gerealiseerd. De ontwikkelingen binnen de zorg lopen echter wel uiteen. In de ouderenzorg, thuiszorg, gehandicaptenzorg en ziekenhuizen is een flinke toename van het aantal banen, terwijl de geestelijke gezondheidszorg en kinderopvang met een daling worden geconfronteerd. De kinderopvang ondervindt nadrukkelijk de gevolgen van een daling van de subsidie en toenemende werkloosheid van ouders. Ook in 2013 zal in de sector gezondheidszorg en welzijn nog een lichte groei van de werkgelegenheid te zien zijn. Door beleid gericht op het terugdringen van zorgkosten zal de groei beperkt zijn. Hierbij zijn de vooruitzichten in de welzijnssector (zoals kinderopvang) ongunstiger dan in de zorgsector.

De prognose van de zorg- en welzijnssector is consistent met het 'lage' scenario van het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt zorg en welzijn: AZW, *Arbeid in Zorg en Welzijn 2012* (oktober 2012).

Box 1.2 Lagere groei werkgelegenheid in zorg en welzijn

De werkgelegenheid in zorg en welzijn groeit, maar de banengroei is veel minder dan voorheen:

- Tussen 1995 en 2011 groeide de werkgelegenheid in de sector tussen de 18.000 (2004) en de 65.000 (2002; 2010).
- Gemiddeld groeide de werkgelegenheid in zorg en welzijn met 34.000 per jaar (3,2% per jaar).

Daarmee steekt de groei van 7 en 15 duizend banen in 2012 en 2013 (0,5% respectievelijk 1,1%), zowel absoluut als relatief, mager af bij het verleden.

In het onderwijs neemt het aantal banen in 2012 nog af met zo'n 6.000. Dit is vooral het gevolg van een daling van het aantal leerlingen in het primaire onderwijs. In 2013 zal deze ontwikkeling zich nog voortzetten, maar zal een toename van het aantal studenten in het voortgezet en hoger onderwijs per saldo zorgen voor een gelijkblijvende werkgelegenheid.

Aanbieders van IT en informatiedienstverlening zijn sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in andere sectoren, maar ook van de overheid. Dit betekent dat ook deze sector onder druk staat. De vraag zal zich stabiliseren. Afgezien van de crisisjaren 2009 en 2010, is de werkgelegenheid in deze sector de afgelopen voortdurend toegenomen. Voor 2013 zal het aantal banen vanwege de vrijwel gelijkblijvende afzet, niet verder toenemen.

De sector vervoer en opslag kon in 2012 in de eerste helft van het jaar profiteren van de gunstige ontwikkeling in Duitsland. In de tweede helft van het jaar waren de gevolgen van de economische recessie duidelijk voelbaar voor de sector. Door een licht herstel van de export, zal de werkgelegenheid in deze sector in 2013 niet verder dalen. De binnenlandse markt staat echter sterk onder druk. Het aantal banen van werknemers zal in deze sector nauwelijks veranderen.

Het aantal bedrijven in de landbouwsector neemt door schaalvergroting trendmatig af. Deze sector biedt steeds minder banen. In 2012 nam het aantal banen van werknemers af met 2.000. In 2013 zal het aantal met 1.000 verder afnemen.

De gevolgen van de eurocrisis en de woningmarkt die nog altijd op slot zit, leidt ook tot een banenverlies in de sector verhuur en exploitatie van onroerend goed. Voor 2013 wordt uitgegaan van een daling van het aantal banen van werknemers met 1.000.

Ook de cultuur en recreatiesector en de overige diensten hebben te maken met een afnemende vraag. Enerzijds doordat consumenten minder aan 'luxe' zullen uitgeven, anderzijds doordat subsidies voor cultuur en recreatie vanuit de overheid drastisch beperkt worden. Zowel in 2012 als in 2013 zal het aantal banen van werknemers in deze sector met 2.000 afnemen.

De sector verhuur en overige zakelijke dienstverlening omvat ondermeer de vraag naar schoonmaakdiensten. Maar ook de verhuur van roerende goederen en beveiliging vallen daaronder. Ook voor deze sector wordt in 2013 een daling van het aantal banen van werknemers voorzien, namelijk met 2.000.

Bij de overige diensten, zoals kappers, schoonheidsspecialisten e.d. zal het aantal banen van werknemers in 2013 eveneens met 2.000 afnemen.

De sector groothandel vormt een positieve uitzondering in 2012. Hoewel de groothandel in de tweede helft van 2012 werd geconfronteerd met een geheel wegvallende groei als gevolg de wereldwijde economische crisis, is het aantal banen van werknemers met 5.000 toegenomen. Een stagnerende Nederlandse economie, maar een licht herstellende wereldhandel in 2013 heeft met name in de tweede helft van 2013 een positief effect op de activiteiten van de groothandel. De werkgelegenheid zal echter licht afnemen.

Consumentgerichte sectoren, zoals de detailhandel, horeca, ondervinden (net als de overige diensten) in toenemende mate de gevolgen van de daling van de koopkracht.

In 2012 bleven de bestedingen in de horeca nog redelijk op peil. Dit hangt samen met het lage niveau van horecabestedingen, waarbij consumenten en zakelijke besteders al enige jaren terughoudend zijn in hun horecabestedingen. De werkgelegenheid zal daarom nauwelijks veranderen. In 2013 zal ook deze sector de gevolgen van dalende consumptieve bestedingen ondervinden. De omzetvolume zal dan met 1¼% afnemen, met een daling van het aantal banen van werknemers van 3.000.

Het aantal banen in de detailhandel van werknemers groeide nog in 2012, tegenover een dalend omzetvolume. In 2013 zal het omzetvolume verder afnemen en zullen er banen geschrapt moeten worden. Fiscale voordelen voor zuinige auto's zijn een belangrijke stimulans voor de autosector geweest. Deze maatregelen zijn of worden weer teruggedraaid, waardoor deze impuls vermindert. Door een terughoudende opstelling van consumenten zal de afzet van de autosector in 2013 naar verwachting met 3% verder afnemen. Dit heeft gevolgen voor de werkgelegenheid. De deelsector die, ten koste van de gevestigde detailhandel, duidelijk wel zal groeien is de online detailhandel. Verwacht wordt dat het aantal banen van werknemers in de detailhandel als geheel met 8.000 zal afnemen.

Ook in de financiële dienstverlening neemt de werkgelegenheid fors af. De vraag naar financiële producten staat onder druk. Er worden minder nieuwe hypotheeklen verkocht en de vraag naar levensverzekeringen is sterk afgenomen. Ook de opmars van het internetbankieren heeft gevolgen. Voor veel financiële instellingen staan reorganisaties op stapel. Deze hebben grote gevolgen voor de werkgelegenheid. In 2012 is het aantal banen van werknemers met zo'n 7.000 afgenomen. Ook in 2013 zullen veel banen verdwijnen (6.000).

Onder de zakelijke dienstverlening vallen deelsectoren zoals specialistische zakelijke dienstverlening, uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling. Deze sectoren zijn afhankelijk van hoe het in de rest van het bedrijfsleven gaat. In veel gevallen gaat het om uitbestede diensten. In alle deelsectoren is de vraag in 2012 sterk teruggefallen.

Binnen de specialistische zakelijke diensten zijn architecten- en ingenieursbureaus voor een belangrijk deel afhankelijk van de ontwikkelingen in de bouw en de investeringsbereid van overheid en bedrijfsleven. Deze hebben een negatieve ontwikkeling op de vraag en daarmee ook op de werkgelegenheidsontwikkeling. In 2012 zal het aantal banen van werknemers in de specialistische zakelijke diensten met 2.000 afnemen. In 2013 zal het aantal nog verder inkrimpen, met 11.000.

Uitzendbureaus ondervinden nog sterker de gevolgen van de ingezakte economie. Er is duidelijk minder behoefte om arbeidskrachten in te huren. In 2012 neemt het aantal banen met 10.000 af. Met het uitblijven van een economisch herstel zal ook in 2013 de vraag naar tijdelijke arbeidskrachten afnemen. Verwacht wordt dat het aantal banen in deze sector, met 12.000, verder flink zal dalen.

De eurocrisis en daaruit volgende recessie hebben grote gevolgen voor de bouwsector. Met een onder druk staande economie is de bouwproductie in 2012 met 8,5% afgenomen. Vooral de nieuwbouw, zowel woningbouw als kantorenbouw, ondervindt de gevolgen van de economische recessie. Ook voor 2013 wordt voor de sector bouw nog geen herstel voorzien. De bouwproductie zal naar verwachting met 2,5% verder dalen. Investerings in kantoorpanden zullen voornamelijk uitblijven, maar ook in de woningmarkt zit nog geen beweging. Bedrijven hebben in de afgelopen jaren veel inspanningen gepleegd om geschikt personeel te krijgen en hebben daarom het afstoten van personeel zo lang mogelijk uitgesteld. Veel bedrijven zijn door de sterke daling van de vraag in financieel zwaar weer gekomen. Noodgedwongen is daarmee de werkgelegenheid in 2012 sterk afgenomen. Het aantal banen van werknemers is met maar liefst 12.000 gedaald. Ook voor 2013 wordt, met een verder dalende productie, een forse afname voorzien met 13.000 banen.

De industrie heeft te maken met een zwakke binnenlandse markt, verminderde investeringen, onder druk staande bouw en, vooral in 2012, met een inzakkende wereldhandel. De werkgelegenheid neemt in deze sector trendmatig af. Oorzaak is de voortgaande stijging van de arbeidsproductiviteit. Daarbij speelt de autonome ontwikkeling van verbeterde productietechniek een rol, maar ook doelbewust investeren in arbeidsbesparende techniek om te kunnen blijven concurreren met het buitenland. In totaal zijn er in 2012 8.000 banen van werknemers verdwenen. Binnen de industrie is de metaalindustrie het sterkst getroffen door de economische crisis met als gevolg een sterk dalende vraag naar investeringsgoederen (machines, metaalproducten e.d.). Het aantal banen zal blijven afnemen. In de overige industrie, waaronder de textiel- en grafische industrie, zal de werkgelegenheid afnemen als gevolg van een verder dalende afzet. In totaal krimpt in 2013 de werkgelegenheid in de industrie met 18.000 banen.

Forse bezuinigingen in het openbaar bestuur, zowel bij lagere als hogere overheden, hebben direct een fors banenverlies tot gevolg. In 2012 neemt het aantal banen al met 16.000 af. Voor 2013 zal het verlies aan banen met 17.000 nog verder oplopen.

Vacatures

Bij de officiële meting door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van het aantal vacatures worden twee indicatoren gebruikt: het aantal openstaande vacatures en het aantal ontstane vacatures. Het aantal openstaande vacatures geeft op enig moment de onvervulde vraag naar arbeid aan. In dit onderzoek gaan we uit van het aantal ontstane vacatures in een jaar, omdat dit een beter zicht geeft op de dynamiek van de arbeidsmarkt. Het geeft als het ware het totaal aan kansen op werk weer van alle werkzoekenden.

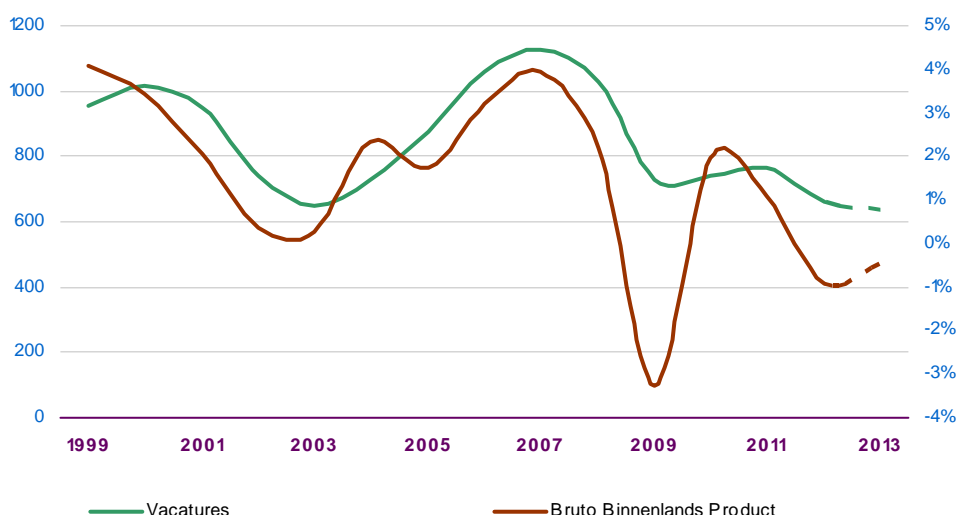
Voor 2012 is een voorlopige schatting gemaakt van het jaarcijfer van ontstane vacatures, op basis van de eerste drie kwartalen met realisaties. In februari komt het CBS met een definitief cijfer over 2012.

Het aantal ontstane vacatures is tijdens de economische crisis sterk afgenomen en beweegt zich ook in 2013 op een laag niveau: er wordt een aantal van 638 duizend voorzien (figuur 1.2.1). Een krimp ten opzichte van vorig jaar met 3%. Gezien het economisch beeld van een krimpende economie en een forse daling van het aantal banen, lijkt de procentuele krimp van het aantal ontstane vacatures gering. Daarbij tekenen we het volgende aan:

- Sinds het CBS in 1997 is begonnen met het bijhouden van de vacaturestatistiek is een dergelijk laag aantal ontstane vacatures op jaarbasis nooit voorgekomen.
- Het laagste niveau vanaf 1997 gemeten, was 646 duizend ontstane vacatures in 2003.
- De arbeidsmarkt was destijds (2003) een stuk kleiner dan nu.

De conclusie: verhoudingsgewijs ontstaan er in deze prognose weinig vacatures in 2013.

Figuur 1.2.1 Samenhang aantal ontstane vacatures (x.1000, linkeras) en groei economie (% , rechteras)

Tabel 1.2.2 Ontwikkeling aantal ontstane vacatures naar sector

Sector	Aantal ontstane vacatures per jaar (x 1.000)	
	2012	2013
Detailhandel (incl. auto's)	130	122
Zorg en welzijn	91	95
Horeca	57	52
Specialistische zakelijke diensten	53	51
Industrie	50	46
Groothandel	39	43
Verhuur en overige zakelijke diensten	39	39
Informatie en communicatie	31	30
Onderwijs	28	29
Vervoer en opslag	26	26
Financiële dienstverlening	21	20
Bouwnijverheid	22	18
Overige diensten (incl. huishoudens)	18	16
Openbaar bestuur	16	14
Cultuur, sport en recreatie	14	13
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	12	11
Landbouw, bosbouw en visserij	10	10
Verhuur en handel van onroerend goed	4	4
Totaal	659	638

Toelichting op de ontwikkeling van het aantal vacatures

In tabel 1.2.2 is een overzicht gegeven van de voorziene ontwikkeling van het aantal ontstane vacatures per economische sector. De tabel geeft de sectoren weer met de ontstane vacatures op jaarbasis in aflopend aantal.

Een derde van de vacatures ontstaat in slechts twee sectoren, namelijk de detailhandel en zorg en welzijn. In bijna alle sectoren neemt het aantal ontstane vacatures af, behalve in zorg en welzijn en de groothandel. Daarbij moet worden opgemerkt dat het aantal vacatures op een absoluut en relatief laag niveau ligt. En dat bij zorg en welzijn (als geheel) de werkgelegenheid ook in 2013 nog steeds groeit, en een groeiende werkgelegenheid stimuleert het aantal vacatures.

2. Ontwikkeling aanbodkant van de arbeidsmarkt in 2013

De omvang van de beroepsbevolking wordt beïnvloed door bevolkingsontwikkelingen en de arbeidsparticipatie. Enerzijds neemt de bevolking met een leeftijd van 15-64 jaar in 2013 iets af, namelijk met 20 duizend ofwel 0,2%. Anderzijds rekenen we op een groei van de arbeidsparticipatie. Deze arbeidsparticipatiegroei is een saldo van verschillende invloeden:

- De conjuncturele invloed op de arbeidsparticipatie is ongunstig. De economie krimpt in 2013, het aantal banen neemt af. De afname van de kans op een baan leidt tot een lagere arbeidsparticipatie (discouraged worker effect). Bovendien groeien de lonen maar weinig en blijft de loonontwikkeling achter bij de inflatie: de gemiddelde koopkracht neemt af. Beide conjuncturele invloeden remmen de deelname aan arbeid.
- Door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de toename van de vrouwenparticipatie en het hogere opleidingsniveau, groeit de arbeidsparticipatie.
- De arbeidsparticipatie van ouderen groeit. Dit wordt nog eens extra gestimuleerd doordat ouderen onzeker zijn over de toekomstige hoogte van het pensioen, waardoor men vaker kiest voor langer doorwerken.
- Mogelijk treden in 2013 extra jongeren toe tot de arbeidsmarkt, waardoor de arbeidsparticipatie toeneemt. Immers door de economische crisis in 2009 en daarna kozen meer jongeren voor doorleren. Nu de studie is afgerond, betreden deze jongeren alsnog de arbeidsmarkt.

Al met al groeit de arbeidsparticipatie in 2013 met 0,3%-punt ten opzichte van 2012. Bevolkings- en arbeidsparticipatieontwikkelingen gecombineerd leiden voor 2013 tot een geringe groei van de omvang van de beroepsbevolking met 4 duizend ofwel 0,1%.

Box 2.1 Verhoging AOW-leeftijd en omvang beroepsbevolking

We conformeren ons hierbij aan de gebruikelijke leeftijdsindeling in nationale arbeidsmarktstudies. Daarin wordt gewoonlijk de bevolking met een leeftijd van 15 tot en met 64 jaar als potentiële beroepsbevolking aangemerkt. Nu de AOW-leeftijd versneld omhoog gaat tot 67 jaar in 2021 (Regerakkoord, oktober 2012), ligt het voor de hand dat deze grens ook zal veranderen. Omdat op dit moment de arbeidsparticipatie van 65-plussers nog gering is en de verhoging van de AOW-leeftijd stapsgewijs omhoog gaat, is het kwantitatief effect van de hogere AOW-leeftijd op de beroepsbevolking op de korte termijn beperkt. Bovendien is het, hoewel de hogere AOW-leeftijd zeker leidt tot meer arbeidsdeelname van ouderen, onzeker in welke mate de arbeidsdeelname van 65-plussers toeneemt.

Box 2.2 Conjunctuur en invloed op de beroepsbevolking: Discouraged worker en Added worker

De omvang van de beroepsbevolking bestaat uit alle personen die werk hebben voor 12 uur per week of meer (benut arbeidsaanbod) en alle personen die voor 12 uur per week of meer willen werken, maar dit nog niet doen (onbenut arbeidsaanbod).

De economische conjunctuur werkt volgens de arbeidsmarkttheorie op twee manieren in op de omvang van de beroepsbevolking, namelijk via het *discouraged worker* effect en het *added worker* effect:

- *Discouraged worker*
Een deel van de werklozen besluit om, tijdens een periode van economische neergang, niet meer naar werk te zoeken omdat zij hun kans op het vinden van een baan als gering inschatten. Deze groep besluit te wachten op betere tijden om het dan opnieuw te proberen. Deze groep trekt zich dus tijdelijk terug van de arbeidsmarkt en telt niet meer mee bij de beroepsbevolking. De arbeidsparticipatie van deze groep werkt dus procyclisch: deze neemt af ten tijde van een recessie en neemt toe bij economische groei.
- *Added worker*
Dit omvat een groep mensen, die niet tot de beroepsbevolking behoren, tijdens een recessie toch besluiten op zoek te gaan naar werk. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om partners van personen die werkloos worden. Op die manier wordt geprobeerd het huishoudinkomen op peil te houden. Bij het *added worker* effect wordt ervan uitgegaan dat zij zich in een periode van economisch herstel weer terugtrekken van de arbeidsmarkt. De arbeidsparticipatie van deze groep werkt dus anticyclisch: het neemt toe tijdens een recessie en neemt af bij economische groei.

Het CBS heeft wel een beeld van *discouraged workers* (ontmoedigden), maar presenteert geen cijfers over het aantal *added workers*. Maar het is logisch dat als de economische crisis zich verdiept, zowel het *discouraged worker* als het *added worker* effect sterker wordt (zie ook CBS, *Onbenut arbeidsaanbod en economische groei* in Sociaal Economische Trends, 2^e kwartaal 2008).

Uit regressie analyse van UWV blijkt dat de omvang van de beroepsbevolking negatief wordt beïnvloed door het aantal banen. Daarmee lijkt het *discouraged worker* effect te overheersen.

3. De landelijke discrepantie op de arbeidsmarkt in 2013

De discrepanties tussen vraag- en aanbodontwikkelingen op de arbeidsmarkt komt tot uiting in het aantal werkzoekenden. De lagere werkgelegenheid en de hogere omvang van de beroepsbevolking stuwen beide het aantal werkzoekenden op (tabel 3.1).

Voor 2013 wordt nu rekening gehouden met een groei van het aantal werkzoekenden met 80 duizend. Daarmee groeit het aantal werkzoekenden van 569 duizend eind 2012 naar 649 duizend. Een groei van 14% dit jaar.

Tabel 3.1 Ontwikkeling van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

groei per jaar (x 1.000)		
	2012	2013
Groei beroepsbevolking	88	4
Groei aantal banen (werknemers en zelfstandigen)	-49	-86
Groei beroepsbevolking -/- groei banen	137	90
Groei werkzoekenden	96	80

Deze prognose van het aantal werkzoekenden is gebaseerd op voorziene arbeidsmarktontwikkelingen. Er zijn twee nuancerende opmerkingen te maken:

- Het verband tussen beroepsbevolking, banen en werkzoekenden is niet exact. Verschillende telmethoden door instanties (steekproef of integrale telling) en verschillende definities (wel of geen urencriterium) spelen een rol. Daarnaast zijn er kwalitatieve discrepanties: de gevraagde opleiding/vaardigheden wijken af van de aangeboden opleiding/competenties door werkzoekenden. Maar ook regionale discrepanties spelen een rol: een vacature in Zeeland wordt gewoonlijk niet ingevuld door een werkzoekende uit Groningen.
- Bovendien is het aantal werkzoekenden – naast reële arbeidsmarktontwikkelingen – het laatste jaar ook vertekend door administratieve wijzigingen. 'Het aantal niet-werkende werkzoekenden bestaat uit niet-uitkeringsgerechtigden, WW-ers en WWB-ers voor zover ingeschreven bij UWV

Het gevolg is dat er wel een globaal verband is maar zeker geen een-op-een relatie tussen de groei van de beroepsbevolking verminderd met de groei van het aantal banen enerzijds en de groei van het aantal werkzoekenden anderzijds: zie ook figuur 2.4.2 (verschil ontwikkeling vraag en aanbod versus ontwikkeling werkzoekenden) in de Arbeidsmarktprognose 2012-2013 van juni 2012.

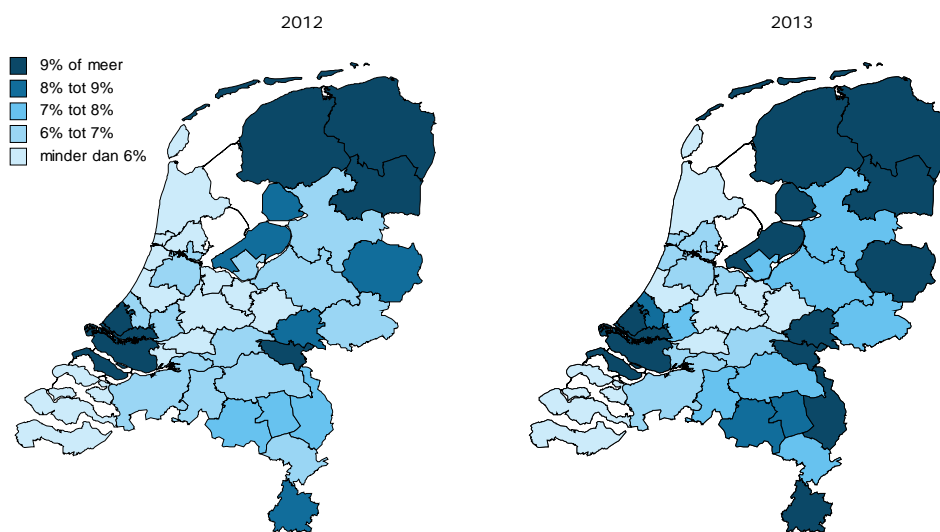
4. Regionale discrepantie op de arbeidsmarkt in 2013

Landelijk gaan we uit van een groei van het aantal werkzoekenden met 80 duizend. Voor werkzoekenden kunnen we een regionale inschatting maken (tabel 4.1). Daarbij maken we voor het eerst gebruik van de nieuwe indeling in 35 arbeidsmarktregio's per 1 januari 2013.

De vier sterk verstedelijkte arbeidsmarktregio's tellen eind 2013 samen 155 duizend werkzoekenden. Dit komt overeen met bijna een kwart van het landelijk totaal. Het aantal werkzoekenden rond de vier grote steden is dus een bepalende factor voor de nationale ontwikkeling.

Kaart 1 geeft het aantal werkzoekenden weer als percentage van de beroepsbevolking (werkzoekendenpercentage). We zien daarbij vooral een hoog werkzoekendenpercentage in de Zuidelijke Randstad en in de decentrale gebieden (zoals Limburg en de drie Noordelijke arbeidsmarktgebieden). De arbeidsmarktregio's nabij de grote steden en net daarbuiten nemen globaal een middenpositie in.

Kaart 1 Werkzoekendenpercentage per arbeidsmarktregio eind 2013

In 2013 komt in 7 van de 35 arbeidsmarktregio's het aantal werkzoekenden als percentage van de bijbehorende beroepsbevolking boven de 10% uit. Daar is dus meer dan 1 op de 10 werkenden bij UWW ingeschreven als werkzoekend. In Rijnmond en Drenthe ligt het werkzoekendenpercentage zelfs boven de 11%.

Box 4.1 Regionale ontwikkeling van het aantal werkzoekenden

Het aantal werkzoekenden wordt bepaald door ontwikkelingen van arbeidsvraag (door de werkgevers) en arbeidsaanbod (door de beroepsbevolking) en kwalitatieve factoren. Voor de regionale ontwikkeling van het aantal werkzoekenden is bovendien het woon- werkverkeer (pendel) van betekenis. Een deel van de mensen woont namelijk in een andere regio dan de regio waar men werkt. Daarnaast werkt de opleidingsstructuur door in de omvang van de pendel. De pendel van regio's met veel laagopgeleiden is minder groot. Ook is de samenstelling van het werkzoekendenbestand per regio van belang. Bijvoorbeeld een regio met veel langdurig werkzoekenden kent minder dynamiek. De conclusie is dat ontwikkelingen van de werkgelegenheid en beroepsbevolking in de regio maar van gedeeltelijke invloed zijn op de regionale werkloosheid.

Voor de regionale prognoses hanteren we daarom een methodiek die uitgaat van de regionaal specifieke ontwikkeling van de stromen in en uit het werkzoekendenbestand. De instroom van werkzoekenden per arbeidsmarktregio wijkt veelal systematisch af van het landelijk beeld. Bijvoorbeeld in een gebied met relatief veel (laagwaardige) industrie had het verleden een veel grotere groei en krimp van de instroom zien dan landelijk. De oorzaak ligt voor een belangrijk deel in de sectorstructuur. Veel werkgelegenheid in conjunctuurgevoelige sectoren, betekent namelijk ook dat de werkgelegenheid daardoor sterker schommelt dan in andere regio's, en daardoor ook in de instroom van het aantal werkzoekenden.

De uitstroom van werkzoekenden vanuit een regio is bepaald op basis van de regionale uitstroomkansen. Veelal geldt dat regio's met een hoge instroom ook een hoge uitstroom van werkzoekenden hebben. Regio's met een hoge werkzoekendeninstroom hoeven dus geen hoog niveau aan werkzoekenden te hebben.

Tabel 4.1 Indicatie ontwikkeling aantal werkzoekenden eind 2013 *)

Arbeidsmarktregio	Aantal (x 1.000)		groei	Werkzoekenden- percentage		groei in %- punt
	2012	2013	2013	2012	2013	2013
Sterk verstedelijkt	155	177	14%	7,8%	8,9%	1,1%
Groot Amsterdam	37	40	9%	6,2%	6,6%	0,5%
Midden-Utrecht	19	21	10%	4,7%	5,2%	0,4%
Haaglanden	33	40	19%	9,2%	10,9%	1,8%
Rijnmond	65	76	17%	10,8%	12,6%	1,8%
Nabij grote steden	112	127	13%	5,8%	6,6%	0,8%
Flevoland	16	18	16%	8,5%	9,9%	1,3%
Noord-Holland Noord	16	18	14%	5,1%	5,9%	0,8%
Zuid-Kennemerland	10	11	11%	5,4%	6,0%	0,6%
Zaanstreek/Waterland	9	10	13%	5,9%	6,7%	0,8%
Oost-Utrecht	8	9	9%	5,3%	5,8%	0,5%
Gooi- en Vechtstreek	7	8	10%	5,8%	6,4%	0,6%
Midden-Holland	7	8	16%	6,2%	7,1%	0,9%
Zoetermeer	12	14	19%	6,9%	8,2%	1,3%
Drechtsteden	7	8	14%	5,5%	6,3%	0,8%
Gorinchem	3	4	14%	5,1%	5,9%	0,8%
Holland Rijnland	12	13	10%	4,7%	5,3%	0,5%
Rivierenland	6	7	8%	6,0%	6,6%	0,5%
Rond de Randstad	146	168	15%	6,8%	7,8%	1,0%
IJsselvechtstreek	15	17	16%	6,2%	7,2%	0,9%
Stedendriehoek	18	22	17%	6,7%	7,9%	1,2%
Food Valley	7	8	11%	5,0%	5,5%	0,5%
Midden-Gelderland	16	18	11%	8,4%	9,3%	0,9%
Zuid-Gelderland	13	15	16%	9,1%	10,4%	1,4%
West-Brabant	19	22	13%	6,0%	6,8%	0,8%
Midden-Brabant	14	16	15%	6,5%	7,4%	0,9%
Noordoost-Brabant	19	22	17%	6,7%	7,8%	1,1%
Zuidoost-Brabant	16	19	15%	7,1%	8,1%	1,0%
Helmond-De Peel	8	10	15%	7,2%	8,3%	1,1%
Nationaal decentraal	156	177	14%	8,4%	9,5%	1,2%
Groningen	31	35	14%	9,2%	10,6%	1,4%
Friesland	28	32	14%	9,4%	10,6%	1,2%
Drenthe	12	14	15%	10,1%	11,7%	1,6%
Twente	26	30	15%	8,9%	10,2%	1,3%
Achterhoek	10	11	18%	6,5%	7,7%	1,2%
Zeeland	9	10	8%	5,2%	5,6%	0,4%
Noord-Limburg	10	12	15%	7,8%	9,1%	1,3%
Midden-Limburg	7	8	15%	6,4%	7,4%	1,1%
Zuid-Limburg	24	26	10%	8,8%	9,7%	0,9%
Totaal	569	649	14%	7,2%	8,2%	1,0%

*) Hierbij merken we op dat prognoses van economie en arbeidsmarkt op landelijk niveau al met behoorlijke onzekerheden zijn omgeven. Als we kiezen voor een lager ruimtelijk schaalniveau (arbeidsmarktregio), nemen de onzekerheden fors toe. De prognose-onzekerheden nemen nog eens extra toe omdat van de nieuwe regionale indeling weinig statistische historie bekend is.

Verschillen met de voorgaande arbeidsmarktprognose

In deze notitie hebben we de arbeidsmarktprognose op hoofdlijnen geactualiseerd. Deze geactualiseerde prognose is gebaseerd op nieuw beschikbaar gekomen realisatiegegevens over de eerste negen maanden van 2012 en nieuwe macro-economische uitgangspunten van het CPB (19 december 2012). In tabel B.1 zijn de belangrijkste aanpassingen weergegeven van de prognose.

De economische ontwikkeling is dé bepalende factor voor de arbeidsmarkt. De economie krimpt in 2012 met 1% en met ½% in 2013. Dit zijn slechtere cijfers dan in de voorgaande prognose.

De werkgelegenheid in banen berekend, komt voor 2012 ongeveer uit zoals voorzien. Thans wordt een krimp met 0,6% berekend, terwijl in het voorjaar een krimp met 0,5% werd voorzien. In de nieuwe prognose voor 2013 wordt uitgegaan van een ongunstiger economische ontwikkeling. Daarmee neemt ook het aantal banen meer af dan eerder werd voorzien.

Het economisch sentiment is in de loop van vorig jaar ongunstiger geworden. Dit heeft zijn gevolgen voor de dynamiek op de arbeidsmarkt. Als de economie zich ongunstig ontwikkelt, zijn mensen meer honkvast op hun huidige baan en wisselen zij minder snel van baan. Bovendien betekent een economische krimp dat minder bedrijven te maken hebben met groei van werkgelegenheid. Daardoor zal het aantal uitbreidingsvacatures nog geringer worden. Al met al betekent dit dat minder vacatures ontstaan.

We kunnen de volgende oorzaken voor de aangepaste prognose onderscheiden:

1. De economische veronderstellingen voor 2013 zijn nu somberder dan waarmee in het voorjaar rekening werd gehouden.
2. We hebben nu de beschikking over 9 maanden met realisaties over 2012.
3. Het regeerakkoord van VVD en PvdA is verwerkt.

Tabel B.1 Geactualiseerde prognose versus de juniprognose

	Voorgaande prognose		Actuele prognose	
	groei		groei	
	2012	2013	2012	2013
Vraagkant				
BBP	-0,7%	1,3%	-0,9%	-0,5%
Arbeidsproductiviteit	-0,2%	1,4%	-0,3%	0,6%
Arbeidsjaren totaal	-0,5%	-0,2%	-0,7%	-1,1%
Banen werknemers	-0,5%	-0,1%	-0,6%	-1,1%
Vacatures	-2%	8%	-14%	-3%
Aanbodkant				
Bevolking 15-64 jaar	-0,3%	-0,2%	-0,1%	-0,2%
Beroepsbevolking	0,5%	0,4%	1,1%	0,1%
Discrepantie				
Werkzoekenden	13%	5%	20%	14%

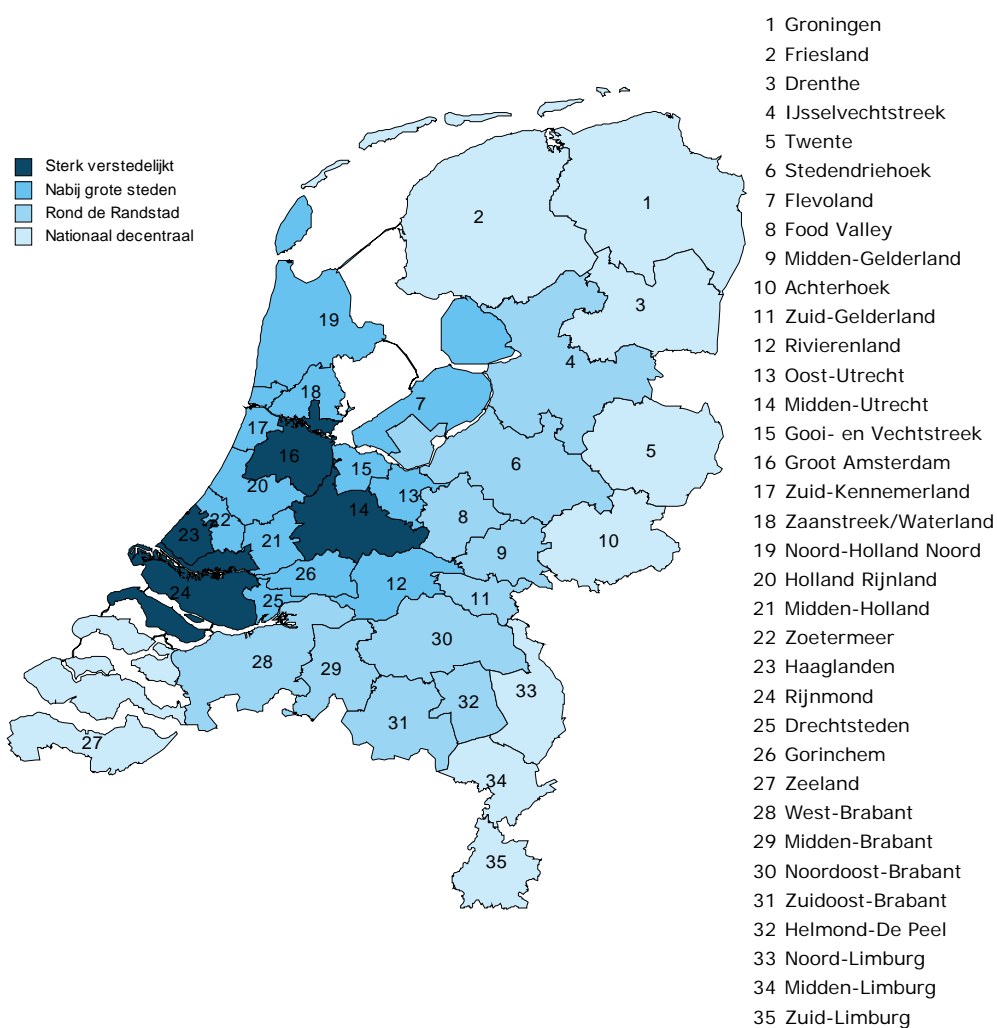
Bijlage II Sectorindeling

De indeling van de Nederlandse economie is gebaseerd op die van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Die gaat uit van de standaard bedrijfsindeling 2008: SBI 2008. Er zijn hoofdsectoren (aangegeven door een letter), maar soms wordt de prognose op een lager detailniveau gemaakt (aangegeven door een letter en een of meer getallen).

Tabel B.2 SBI-codes van de gehanteerde economische sectoren

Sector	SBI
Landbouw, bosbouw en visserij	A
Industrie	B-E
Bouwnijverheid	F
Detailhandel (incl. auto's)	G: 45, 47
Groothandel	G: 46
Vervoer en opslag	H
Horeca	I
Informatie en communicatie	J
Financiële dienstverlening	K
Verhuur en handel van onroerend goed	L
Specialistische zakelijke diensten	M
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	N: 78
Verhuur en overige zakelijke diensten	N: 77, 79-82
Openbaar bestuur	O
Onderwijs	P
Zorg en welzijn	Q
Cultuur, sport en recreatie	R
Overige diensten (incl. huishoudens)	S-U

Nieuwe indeling van arbeidsmarktregios in 2013

Begrippenlijst

Arbeidsaanbod

Tot de aanbodzijde van de arbeidsmarkt worden alle personen gerekend (werkend of werkloos) die zich daadwerkelijk aanbieden op de arbeidsmarkt (zie Beroepsbevolking).

Arbeidsvolume/werkgelegenheid in arbeidsjaren

Arbeidsjaren zijn het aantal banen omgerekend in voltijdbanen.

Arbeidsjaar

Een arbeidsjaar komt overeen met de gemiddelde contractuele arbeidsduur van een voltijdwerknemer op jaarbasis. De omrekening per sector vindt plaats door het aantal banen te vermenigvuldigen met de verhouding van de gemiddelde arbeidsduur van alle banen (in diezelfde sector) en de gemiddelde arbeidsduur (in de betreffende sector) behorende bij voltijdbanen. Voor uitzendkrachten wordt bij dit laatste uitgegaan van de gemiddelde arbeidsduur van alle voltijdbanen in de economie.

Bij zelfstandigen en meewerkende gezinsleden wordt voor de gemiddelde arbeidsduur van voltijdbanen door het CBS uitgegaan van de gemiddelde wekelijkse arbeidsduur van de zelfstandigen en meewerkende gezinsleden die 37 uur of meer per week werken.

Arbeidsmarktregio

De arbeidsmarktregio's (35) voor het arbeidsmarktbeleid die vanaf 1 januari 2013 door gemeenten en UWV worden gehanteerd.

Arbeidsproductiviteit

Het totale inkomen (BBP) dat in het productieproces ontstaat, gedeeld door het totale arbeidsvolume (CBS).

Arbeidsvraag

Banen van werknemers (bezette arbeidsplaatsen) en vacatures (onbezette arbeidsplaatsen).

Banen van werknemers (CBS, Arbeidsrekeningen)

Werknemers zijn personen die arbeid verrichten tegen loon of salaris (Arbeidsrekeningen). De uitkomsten hebben betrekking op het totaal aantal banen van werknemers; mensen kunnen tegelijkertijd een baan hebben bij meerdere werkgevers. Alle banen tellen mee, ongeacht arbeidsduur.

De Arbeidsrekeningen zijn ondermeer gebaseerd op gegevens uit de loonaangifte van werkgevers ten behoeve van de heffing van sociale premies en de Polisadministratie van UWV.

BBP (CBS, Nationale Rekeningen)

Het bruto binnenlands product is de toegevoegde waarde van alle goederen en diensten die in het binnenland zijn geproduceerd. De prognoses zijn gebaseerd op de cijfers van het CBS van het BBP tegen zogenaamde basisprijzen. Er zijn constante prijzen van 2010 gebruikt. Dat wil zeggen dat de prijsontwikkeling is gevolgd van de goederen en diensten in de samenstelling van 2010. De toegevoegde waarde die op deze wijze niet door prijsontwikkelingen is verklaard, wordt toegeschreven aan volumeontwikkelingen. We gaan hierbij uit van het BBP zoals dat toegerekend kan worden aan economische sectoren (dus exclusief toegerekende BTW, Belastingen op invoer en subsidies op invoer).

Beroepsbevolking (CBS, Enquête Beroepsbevolking)

Volgens deze definitie worden tot de beroepsbevolking gerekend:

- personen die minstens twaalf uur per week werken, of
- personen die werk hebben aanvaard waardoor ze minstens twaalf uur per week gaan werken, of
- personen die verklaren minstens twaalf uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om werk voor minimaal twaalf uur per week te vinden (het is daarbij niet relevant of men al dan niet bij UWV staat ingeschreven als werkzoekende).

Personen van de beroepsbevolking die minstens twaalf uur per week werken, worden tot de werkzame beroepsbevolking gerekend. Personen van de beroepsbevolking die niet of minder dan twaalf uur per week werken tot de werkloze beroepsbevolking. Als leeftijdscriterium geldt 15-64 jaar.

Deeltijdfactor

Quotiënt van arbeidsvolume van werknemers en banen van werknemers volgens de Arbeidsrekeningen van het CBS.

Discouraged-worker effect

Indien, als gevolg van een teruggang in economische activiteiten en oplopende werkloosheid, iemand besluit zich terug te trekken van de arbeidsmarkt en zich niet meer beschikbaar stelt voor arbeid. Diegene telt daardoor niet mee in het arbeidsaanbod en de beroepsbevolking.

Discrepanties

De verhouding tussen vraagzijde en aanbodzijde op de arbeidsmarkt. Bij een aanbodoverschot overtreft de aanbodzijde de vraagzijde. Bij een vraagoverschot overtreft de vraagzijde de aanbodzijde.

Economische groei

Groei Bruto Binnenlands Product.

Labour hoarding

Indien een werkgever meer personeel in dienst heeft dan noodzakelijk is voor het huidige productieniveau. Dit kan gebaseerd zijn op de verwachting dat de productie zich zal herstellen zodat de aanwezige arbeidsreserve snel weer kan worden ingeschakeld.

Niet-werkende werkzoekenden (NWW)

De bij UWV actueel ingeschreven werkzoekenden (15-64 jaar) zonder werk of die minder dan 12 uur per week werken met een inschrijfdatum, geen uitschrijfdatum én een 'datum niet-werkend' waarbij de reden van inschrijving gelijk is aan 'niet werkend' of 'geen beroep op dienstverlening'. In dit rapport 'werkzoekenden genoemd'.

Participatiegraad

De bruto participatiegraad omvat de werkzame en werkloze beroepsbevolking (15-64 jaar) in procenten van de bevolking (15-64 jaar).

De netto participatiegraad omvat de werkzame beroepsbevolking (15-64 jaar) in procenten van de bevolking (15-64 jaar).

Productie

Zie BBP.

Uitbreidingsvacatures

Het aantal uitbreidingsvacatures is het aantal nieuwe vacatures dat ontstaat dankzij de toename van het aantal banen van werknemers. Bij een krimp van het aantal banen is het aantal uitbreidingsvacatures negatief.

Uitzendarbeid

De arbeidsovereenkomst, waarbij de ene partij als werknemer door de andere partij als werkgever in het kader van de uitoefening van het beroep of bedrijf van die werkgever ter beschikking wordt gesteld van een derde om krachtens een door deze aan die werkgever verstrekte opdracht arbeid te verrichten onder toezicht en leiding van de derde (ABU).

Upgrading

Door een toenemende complexiteit van de te verrichten werkzaamheden kunnen er voor een bepaald beroep door werkgevers hogere opleidingseisen worden gesteld. In dat geval spreekt men van upgrading van de kwalificatie-eisen (ROA).

Vacatures (CBS, Vacature Enquête)

Een vacature is een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. De aantallen vacatures in de UWV Arbeidsmarktprognose zijn altijd de vacatures die in een kalenderjaar ontstaan. De gegevens uit de CBS vacature-enquête vormen de basis. In de CBS vacature-enquête worden bijvoorbeeld ook tot vacatures gerekend:

- Vacatures waarvoor de sollicitatieprocedure zoveel tijd zal kosten dat de feitelijke indiensttreding niet op korte termijn valt te verwachten.
- Vacatures waarvoor uitzendkrachten of ander tijdelijk personeel wordt gezocht.
- Open plaatsen voor leerlingen en personen in opleiding, mits het daarbij gaat om een arbeidsovereenkomst (dus geen onbetaalde stageplaatsen).

Tevens wordt op het enquêteformulier van het CBS benadrukt dat een open plaats alleen dan als vacature dient te worden gezien als normale of externe werving is toegestaan. Open plaatsen bij reorganisaties of afslankingen die alleen mogen worden bezet door medewerkers van wie een arbeidsplaats verdwijnt, mogen niet als vacature worden geteld.

Op het formulier van de vacature-enquête worden nog voor twee economische activiteiten een uitzondering gemaakt:

Bij uitzendbureaus, WSW-instellingen en banenpools (werkgelegenheidsprojecten) moeten alleen de vacatures voor het vaste personeel worden opgegeven.

In het onderwijs dient kortdurende ziektevervangings niet als vacature meegeteld te worden.

Vacaturegraad

Het aantal openstaande vacatures per 1.000 banen van werknemers (indicator discrepantie CBS).

Vacaturepercentage

Aantal ontstane vacatures in een jaar als percentage van het aantal banen van werknemers.

Vervangingsvacatures

Het aantal vervangingsvacatures is hier gedefinieerd als het aantal vacatures dat vervuld moet worden om na vertrek van werknemers het aantal banen van werknemers op het oorspronkelijke peil te houden. Het aantal vervangingsvacatures is derhalve het verschil tussen het totaal aantal vacatures en het aantal uitbreidingsvacatures.

Werkgelegenheidsfunctie

Duiding van het relatieve aantal banen in een regio. Dit is berekend als het quotiënt van het aantal banen van werknemers in een regio per duizend inwoners tussen 15 en 65 jaar in diezelfde regio.

Werkloosheid (CBS-definitie), werkloze beroepsbevolking

Alle personen van 15-64 jaar zonder werk (of met werk van minder dan twaalf uur per week) die minstens twaalf uur per week willen werken, daarvoor direct beschikbaar zijn en bovendien actief zoeken naar werk (ongeacht of men bij een UWV staat ingeschreven als werkzoekende).

Werknemers

Werknemers zijn personen die arbeid verrichten in loondienst.

Werkzoekenden

De bij UWV ingeschreven werkzoekenden; voorheen *niet-werkende werkzoekenden* genoemd.

Werkzoekendenpercentage

De omvang van het aantal werkzoekenden uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking.

Zelfstandigen

Zelfstandigen zijn personen die een inkomen verdienen door arbeid te verrichten in het bedrijf of het beroep dat zij zelfstandig uitoefenen. Hiertoe worden ook de meewerkende gezinsleden van zelfstandigen gerekend tenzij zij uitdrukkelijk een arbeidsovereenkomst zijn aangegaan (CBS).

Zelfstandige Zonder Personeel (ZZP)

Zelfstandige zonder personeel. De Belastingdienst heeft daarvoor een verklaring arbeidsrelatie (VAR) opgesteld.

Colofon

Uitgave

UWV

Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies

Postadres

Postbus 58285

1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Tel. 020 – 687 1368 en 020 687 1367

Redactie

Arie Vreeburg

Menno de Vries

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2013

